СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 36. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 13. лютого, 1926. VOL. XXXIV. No. 36. Jersey City, N. J., Saturday, February 13. 1926. THREE CENTS

Правдоподібні чутки про близьке закінченнє вуглевого страйку.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 11. лютого. — Хоча тепер не відбуваються ніякі явні переговори межи сторонами вуглевого непорозуміння, мимо сього по всіх ґазетах появилися чутки, що межи властителями копалень твердого вугля а представниками майнерської юнії ведуться постійні переговори, які можуть кождої хвилі покінчити вуглевий страйк.

Що чутки правдоподібні, про се свідчить уперед те, що ні одна ні друга сторона, запитана про переговори, не хотіла заперечити чуток, що такі переговори ведуться. Дальшою познакою правдивости чуток є те, що сюди покликано так званий „скейлс коміті", який має установляти скалю оплат.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ЗАПОВІДАЄ ВУГЛЕВУ ІНТЕРВЕНЦІЮ.

ВАШИНҐТОН, 11. лютого. — Републиканські провідники кажуть, що в короткім уже часі федеральний уряд умішається в углевий страйк. Вмішатися має не президент Кулидж, але секретар праці Дейвис.

Тимчасом у сенаті теж теж скріпла акція за вмішаннем уряду в страйк. Сенатори вибрали навіть спеціяльний субкомітет, який має розглянутися в проектах інтервенції та предложити один добрий плян під дебату конґресу.

ОРҐАНІЗУЮТЬ НОВИЙ БІЛІОНОВИЙ БАНК.

НЮ ЙОРК, 11. лютого. — Два могучі нюйорські банки: Чейз Нешенел Бенк та Метел Нешенел Бенк, мають в короткім часі зіллятися в одну банкову інституцію, яка разом має мати 79 міліонів долярів закладового капіталу, а коло одного міліярда долярів актив.

Буде се друга того рода інституція. Кілька місяців тому повстав перший міліярдовий банк під назвою Нешенел Сити Бенк.

РАКЕФЕЛЕР ПЛЯНУЄ МІЛІОНОВУ ЦЕРКВУ.

НЮ ЙОРК, 11. лютого. — Джан Д. Ракефелер Молодший, один з найбогатших людий Америки, почав акцію за виставленнем нової баптиської церкви на панській вулиці Риверсайд Драйв. Церква має бути найвисша в Ню Йорку, має мати вежу 400 стіп висоти та має коштувати коло 4 міліонів долярів. Колиб жертви не дописали, то Ракефелер обіцяв покрити недостаючу суму.

НЕ ПУСТИЛИ АНҐЛІЙСЬКУ ҐРАФИНЮ ЯК НЕМОРАЛЬНУ ЕМІҐРАНТКУ.

НЮ ЙОРК, 11. лютого. — Кілька днів тому на одному анґлійському кораблі приїхала сюди анґлійська ґрафиня Каткарт, розведена жена анґлійського лорда Каткарта. Хоча вона приїхала лишень на відвідини своїх знакомих, іміґраційні власти не хотіли її відразу дати дозволу на приїзд, але почали довше слідство. Підчас допитів на іміґраційнім уряді ґрафиня призналася, що її муж дістав розвід на тій основі, що вона його жена, допустилася чужолоства. На дальші допити іміґраційних урядників ґрафиня призналася, що вона справді зраджувала свого мужа. Іміґраційні урядники заявили, що таке захованне дає доказ, що іміґрантка не є морально добра людина, і тому вони спротивилися допущенню ґрафині в Америку.

Ґрафиня відкликалася до секретаря (міністра) праці.

ПЕРШЕ СВЯТКОВАННЯ ПАМЯТИ ЛІНКОЛЬНА В СТЕЙТІ ТЕКСАСІ.

ОСТИН, Тексас, 11. лютого. — На приказ пані Ферґасон, жінки-ґубернатора стейту Тексасу, вивіситься завтра у всіх урядових будинках прапори в честь роковин уродин Абрагама Лінколна. Ся подія викликує велику сензацію, бо досі Тексас, як колишній стейт південної конфедерації, противився святкованню памяти Лінколна. Пані Ферґасон заявила, що Тексас буде святкувати память Лінколна тому, бо републиканських конґрес ухвалив недавно вибити гроші в честь провідників конфедерації південних стейтів проти північних.

МЕКСИКО ВІДБИРАЄ МАЄТКИ ЦЕРКВАМ.

МЕКСИКО 11. лютого. — Мексиканський федеральний уряд почав нині переводити в життя закон про відділенне мексиканських церков від держави.

Наперед уряд почав перебирати в державне посіданне земельні посілости католицької церкви та арештувати свіх священників, які не є мексиканськими горожанами, та вивозити їх за границю.

БУДУТЬ ВЕСТИ СЛІДСТВО ПРОТИ СЕКРЕТАРЯ СКАРБУ.

ВАШИНҐТОН, 11. лютого. — Судовий комітет сенату приняв нині внесення сенатора Волша, щоби розслідити алюмініовий трост, у котрім найбільше шерів має теперішний секретар скарбу Мелон.

ЗБИРАЮТЬСЯ ДО ВИСТУПУ ПРОТИ ПРОДАЖІ ЦАРСЬКИХ ДОРОГОЦІННОСТИЙ.

НЮ ЙОРК, 11. лютого. — Кількох російських адвокатів злучилося для піднесення спільних претенсій до майбутних покупців російських коронних дорогоцінностий, якщо сі дорогоцінности прийдуть до Америки.

ВКРАЛИ ҐУМИ ДО ЖУВАННЯ НА 10,000 ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 10. лютого. — Двох зоружених мущин напало на ґараж Даниелса й Кенеді, звязали руки двом нічним сторожам, та вивезли їх у далеку частину міста, а тимчасом їх товариші вкрали з ґаражу великий трок, наладований 250 скринями, повними ґуми до жування. Вартість зрабованого товару виносить коло 10,000 долярів.

ЗМІНА ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ НА ЛИТВІ.

З Ковна повідомляють, що Литовське міністерство внутрішніх справ опрацювало новий проєкт виборчої ординації, який вводить вищий виборчий дільник. Дотепер литовський закон вимагав 23.000 ґолосів для переведення одного мандату, а тепер то число піднесено до 30.000. Тим самим значно зменшено число послів до майбутнього сойму, що виносити-ме тепер 68. Ґрупи, які не мають виґлядів переведення при виборах бодай одного посла будуть мусіли складати кавцію, яка пропаде на випадок, якщоби ні один посол з тої ґрупи не вийшов. Цей додаток спрямований проти національних меншостей.

НА ЯКІЙ МОВІ ВУЖ СПОКУШАВ ЕВУ?

В Газі (в Голяндії) має відбутися „вужовий процес". А саме кальвінський пастор д-р Ванґелькеркен виголосив у церкві проповідь, у якій сумнівався в талант мови біблійного вужа. Пастор той завзявся на бідного вужа й заніщо в світі не хоче згодитися, щоби вуж міг промовити до Еве. Каже, хай радше усунуть його зі служби (цебто пастора Ванґелькеркена, а не вужа). І тим саме має занятися синод.

НАЙДАВНІЙШИЙ ЛІКАР.

Найдавнійшим лікарем на світі був, мабуть, Єгиптянин І-ем-Гетеп. Жив він около 4500-го року перед Христом. Мусіли його дуже поважати, бо гріб його є біля королівського гробу при піраміді Сакара коло Мемфіса. По смерти віддавали йому почести ніби богови. Протягом 4000 літ Єгиптяне памятали про цього як про святого й багато шпиталів називали його йменням.

ДОЛЯ ДИПЛЬОМАТА І ПРЕСИ.

Колишній могутній премієр Італії, Джіолітті, зазнав цими днями останнього розчарування щодо слави. Після останніх громадських виборів, мусів він зректись і цього останнього становища, як провінціональний член ради. Рада не хотіла висловити йому навіть подяки за його дотеперішню діяльність. Таким чином він тратить звязок з політичною діяльністю. Така сама доля зустріла і два впливові орґани італійської преси „Корієре деля Сера" і „Секольо", які після довголітньої незалежности, перейшли вповні під вплив уряду, себто фашистів.

УКРАЇНСЬКЕ ДІТОЧЕ СВЯТО В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

9. січня с. р. з почину Української ґімназії в Празі (Чехословаччина) було влаштовано ялинку, на яку зібралось коло 200 дітей, учнів ґімназії та гостей в тому числі й чеських, головним чином „соколят". Від ґімназії гостей привітали промовами двоє учнів: один в мові чеській, другий — українській. Метою вечірки було не тільки влаштування традиційного діточого свята, яке мало зробити для українських дітей менш помітним примусовий відїзд їх батьків-еміґрантів з рідних хат, але й ознайомити молоде чеське покоління з нашими звичаями. Учнями ґімназії виконано одноактівку „Коза дереза", що дуже подобалась чеським дітям, які очевидно цілком все зрозуміли, хоч виконання було в українській мові. Після вистави співав ґімназіяльний хор українські колядки та виконано ще кілька музикальних нумерів, з яких особливе враження зробила гра трьох бандуристів.

Вкінці вечірки учням ґімназії сиротам, вивезеним з Калішського табору, роздано подарунки, а иншим — солодощі.

ДЕ ПІДДУБНИЙ БУДЕ БОРОТИСЯ.

В Филадельфії Піддубний буде боротися 15. лютого в Українській Гали, 849 Н. Френклин стр.

В Бостон, Масс. Іван Піддубний буде боротися у вівторок, 16. лютого в великій Механик гали.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ПІЛСУДСЬКОГО.

Між иншими товчеться тепер в Польщі справа покликання маршалка Пілсудського на якесь високе становище в чинній армії. В сьому напрямку поставив внесок міністер Морачевський, член ППС на раді міністрів. Але разом з тим і у звязку з тим політичний комітет постановив, щоб президент міністрів звернувся до маршалка сойму Ратая, в цілі приспішення праць над проєктом закона про „начальну військову владу". Проєкт цього закона видвигнений ще ґен. Сікорським був саме одною з найважніщих причин дотеперішнього непорозуміння із Пілсудським.

З приводу того Пілсудський оголосив в „Курієрі Пораннім" відкритого листа, в якім заявляє, що він досі не змінив своєї думки про згаданий проект закона про начальну військову владу, що уважає той закон за шкідливий для війска, а видвигненням цеї справи політичний комітет хотів недвозначно сказати, що Пілсудський навіть серед найбільшої небезпеки, в якій знайшласяб Польща, не увійде вже до дієвої армії. Вкінці листа Пілсудські дуже дивується, що президент міністрів Скшинський без порозуміння з ним, віддав його особу на те, що він назвав „політичним торгом маршалком Йосифом Пілсудським".

ІТАЛІЙЦІ „ЦИВІЛІЗУЮТЬ" АФРИКАНЦІВ.

Італійці „цивілізують" Африканців не гірше чим Французи Сирійців. Італійці „опікуються" в Африці країною Сомалі. Через те, що тамошні жителі вбили оноді двох італійських підофіцерів, італійське війско зруйнувало столицю краю Верґаль, а італійська морська ескадра почала бльокаду морського берега.

ОЛЬШАНСЬКИЙ НА ОВИДІ.

Берлінський дневник „Ахт Ур Абендблят" почав друкувати спомини Ольшанського, який заявив, що виконав атентат на през. Войцеховського. Спомини Ольшанського доволі обширні і змальовують причини які його приневолили до виконання атентату.

Голова „третього інтернаціоналу" Зіновєв програв у виборах в комуністичній партії.

МОСКВА, 11. лютого. — Політична зоря голови „третього інтернаціоналу" Григорія Зіновєва (Гершка Апфельбавма) зникає вже з овиду.

На надзвичайному зібранню комуністичної партії в Ленінґраді (в Петербурзі) упав сьогодня при виборах до президії партії голова „третього інтернаціоналу" Григорій Зіновєв, тоді як одночасно вибрано його противників: Сталіна, Бухаріна, Калініна, Рикова, Дзержинського і Томського.

З уваги на сю невдачу Зіновєва заповідають вже тут конець Зіновєву і кажуть, що він теж упаде при виборі голови „третього інтернаціоналу".

Поправді він вже належить до програвших як торік Троцький. Преса навіть не подає його імени.

Тому рік Зіновєв ще виголошував грімкі промови з погрозами проти Америки, Анґлії і других „капіталістичних" держав. Тоді советський уряд не погоджувався з його погрозами і вважав, що промови Зіновєва тільки приносять шкоду советам загранцею.

МУССОЛІНІ І ЛІҐА.

БЕРЛІН, 11. лютого. — Голова німецького товариства Ліґи Народів, Гайнріх Кесслер, каже, що Муссоліні змагає до того, щоб усіми способами перепиняти працю Ліґи Народів, і щоб ослабити її та довести до того, аби вона не могла рішати важних міжнародніх питань.

ОСУДЖУЮТЬ МУССОЛІНІЯ.

БЕРЛІН, 11. лютого. — Німецька преса остро осуджує другий виступ Муссолінія проти Німеччини, називаючи його безличним.

Преса також завважує, що сей виступ показує, що Муссоліні гадає продовжувати політику переслідування тирольських Німців.

УСУВАЮТЬ ІТАЛІЙЦІВ.

ВІДЕНЬ, 11. лютого. — З клініки тутешнього університету усунено двох очних специялістів д-ра Мореттія і д-ра Освальда, з приводу переслідування тирольських Німців і виступу Муссолінія.

ЗА ПОБІЛЬШЕННЄ РАДИ ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЛОНДОН, 11. лютого. — У Франції піднесено гадку про побільшенне числа членів Ради Ліґи Народів. Говорять про те, що колиб Америка і Росія приступили до Ліґи Народів, то їм належиться теж місце в Раді, і тому слід би побільшити число членів Ради. Говорять і те, що колиб так сталось, то Франція стратила би вплив в Раді Ліґи Народів і тому то Французи радили-б, щоби до Ради приняти теж як одного з постійних членів і Польщу.

Ся пропаґанда не подобається Анґлійцям. Вони вважають її і передчасною і невмісною.

ДОВГ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 11. лютого. —Тутешня преса сповіщає, що французьке правительство веде далі переговори з правительством Злучених Держав у справі сплати военного довгу. Покищо, каже преса, Бріян держить справу в тайні, але сподіваються, що небаром обновляться явні переговори.

БРІЯН ДЕЛЕҐАТОМ ДО ЛІҐИ.

ПАРИЖ, 11. лютого. — Тутешні ґазети пишуть, що на місце покійного Леона Буржуа постійного делеґата до Ліґи Народів буде назначений премієр Франції Арістід Бріян.

ЗМЕНЬШЕННЄ ОПОДАТКОВАННЯ ПРОМИСЛУ.

БЕРЛІН, 11. лютого. — Новий німецький міністер скарбу др. Райнголд предложив, щоб у новому буджеті Німеччини зменьшено оподаткованне німецького промислу о 550,000,000 золотих марок.

НАЙБІЛЬШИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 11. лютого. — Корабельна компанія Вайт Стар Лайн замовила новий пасажирський корабель, який буде найбільший у світі. Його містота виносити-ме 60,000 тон.

ПРОЦЕС ЗА ШПІОНАЖУ.

ЛЕНІНҐРАД, Московщина, 10. лютого. — На розправі проти 48 обжалуваних за шпіонажу заявив бувший царський офіцир Микола Падерна, що він продав плян орґанізації „червоної армії" полковникови Френкови з анґлійської шпіонської служби за $25,000.

Кромі того призначся, що помагав за добрі гроші російським монархістам переходити границю.

АҐІТАЦІЯ ПРОТИ ЛАТВІЇ.

МОСКВА, 10. лютого. — Тутешня преса розвела палку аґітацію проти Латвії ізза того, що там убито в зелізничому поїзді російського советського курера.

Троцький виразно заявив, що се була змова проти советської влади, та що він не вірить заяві уряду Латвії, що убийники се заводові кримінальники.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six Months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three Months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six Months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three Months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРУБІ НЕСПРАВЕДЛИВОСТИ ЗАКОНА

Сенатор Водсворт та конґресмен Перлмен внесли в конґресі майже однозвучні проекти поправити послідний іміґраційний закон. Не хочуть вони поправляти сей закон у сьому напрямку, щоби отворити ширше браму до Злучених Держав, як се роблять два послідні квотові закони. Не хочуть вони піднести квоти. Їх цілн дуже скромні. Вони хочуть просто облекшити приїзд сюди родинам уже тут живучих іміґрантів і горожан.

Іміґраційний закон саме показався сильно кривдячим супроти родин старих іміґрантів. Він замкнув браму до Злучених Держав перед самим носом родин старих іміґрантів, які хотіли дістатися тут, щоби жити разом зі своїми батьками, мужами чи дітьми. Іміґраційні уряди переповнені актами про відсиланне домів родин іміґрантів, що приїхали сюди кілька літ тому назад, щоби обробитися вперед, а відтак спровадити сюди свою родину. Тепер іміґраційний закон відтяв сих оставлених на чужині членів родини від їх передовика, що пішов у Америку добувати собі вперед життя. З такого розуміння закона можнаби майже зробити заключення, що Злученим Державам булоби приємнійше, якби така родина злучилася поза краєм, себто щоби іміґрант вернувся до рідного краю, якби його родина мала приїхати до нього.

Недавно, приміром, случився такий випадок: До іміґраційного уряду ввійшла прозьба о допущенне до Америки, виписана в імени малої 9-літної італійської дитини, котрої родичі та трое братів і сестер находяться в Америці. Просьбу дитини поставлено в чергу, і вона буде могти приїхати до Америки за яких 5 або 10 літ. За сей час родина буде розбита, іміґранти з Америки будуть примушувані удержувати дитину в Італії, а як її дістануть, то вона вже зовсім відібеться від родини.

Подібна недостача закона показуеться в відношенню до американських ветеранів великої війни. Серед сих ветеранів, які билися під американськими прапорами у Франції та Італії, є нині богато, які з ріжних причин попали назад у край свого уродження, а які через ріжні законні ключки вважаються нині чужинцями, які підлягають квоті. Другі вважаються ще американськими горожанами, але їх рідня чужинцями. Один іміґраційний комишенер подав недавно до публичного відома такий факт: Один італійський іміґрант, який став американським горожанином, був взятий до американської армії, бився в Франції, а по війні виїхав з Америки на відвідини свого старого батька й матери. Там, в Італії, він оженився з любкою своєї молодости та мав з нею двоє дітий. Коли йому стало тяжко жити в Італії, він вибрався в Америку. На вступі до Америки йому сказали іміґраційні урядники, що він яко американський горожанин, може свобідно їхати до Злучених Держав, але його жінка й діти, яко чужинці, підлягають іміґраційній квоті та мусять підождати, може й десять літ.

Таких фактів богато. А кождий факт се один злочин безглуздних законодавців, які в своїй загорілости дивилися лишень за тим, якби здержати великий наплив нової іміґрації до Америки, а не завдали собі хочби троха труду, щоби предбачити, які наслідки буде мати їх законний твір. Тепер їх першим обовязком є направити те лихо, яке вони наробили.

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ В СТАНИСЛАВОВІ

ПОКЛИК ДО ЗЕМЛЯКІВ В АМЕРИЦІ У СПРАВІ ДОПОМОГИ НА ДОКІНЧЕННЄ БУДІВЛІ.

Українці міста Станиславова довгі роки не мали своеї театральної салі, а мусіли тинятись по чужих кутах. Брак салі гальмував наш культурний розвиток на кождому полі. Щоб тому зарадити, постановило українське Товариство Сокіл побудувати свою театральну салю.

Оподатковано кождого Українця в місті й повіті та затягнено кілька позичок. Весною 1924 р. приступлено до будови, а на осінь стояв уже гарний будинок під дахом з обширною театральною салею. І тішились ми нею.

Одначе вскорі і сум почав залягати наші душі, бо для викінчення будинку і салі та на сплату процентових позичок потрібна нам ще поважна вкота 4,000 долярів, якої станиславівське громадянство під нинішню хвилю не всилі зложити. Фінансова кріза в Польщі, як Вам відомо, дійшла до остаточних меж, гроша нівідки дістати, ні від приватних осіб ні від банків, а тут треба звертати довги, які йдуть у високі тисячі золотих, бо кождий тисне немилосерно. А ще і саля не викінчена, хоч уже віддана до ужитку.

Грозить небезпека, що з таким великим накладом жертв і праці збудований будинок може перейти в чужі руки, якщо не прийде негайно підмога від Братів і Сестер зза океану.

Ми числили все на власні сили, однак перечислились, бо не сподівались приходу наглої і так потрясаючої фінансової кризи. Тож приневолені лише крайною конечностю, кличемо до Вас о ратунок і просимо помогти нам хоч дрібними жертвами.

Ласкаві датки просимо посилати через Обеднанне в Филаделфії.

За кожду навіть найменшу жертву щиро дякуемо,

СТАРШИНА УКРАЇНСЬКОГО „СОКОЛА" В СТАНИСЛАВОВІ:
Др. Маланський, голова. О. Слюсарчук, за секретаря.

ДОБРЕ ДІЛО ДЛЯ СТАРОГО КРАЮ

Ремісничa школа для сільських дівчат в Перемишлі.

Союз Українок в Америці одержав від Союза Українок в Перемишлі писмо, яке звучить:

• • •

Заходом Союза Українок в Перемишлі основано ремісничу школу і бурсу для сільських дівчат, яка триває 6 зимових місяців.

Сьогороку в школі є всього 16 дівчат. Наука відбуваеться тимчасово в Українському Дівочому Інституті, а бурса теж тимчасово приміщена в приватному домі.

В школі вчать таких предметів:

1.) Української мови.
2.) Історії України.
3.) Співу.
4.) Математики (рахунків).
5.) **Крою і шиття** та ручних робіт.

Кромі того школа придає вагу моральному і патріотичному вихованню.

Кожда Українка і кождий Українець, що займається, або бодай цікавиться громадськими справами, без сумніву добре розуміє велике значінне такої школи не тільки на заході Галицької України але й усюди на українській землі. І се зрозуміло вже громадянство Перемишля і цілої Перемищини. Тому сільські дівчата з усіх громад горнуться до сеї школи і вона має підпертє серед перемиських земляків.

Але школа поправді збудована тільки доброю волею одиниць і не має фінансової підстави. Український Дівочий інститут, котрий відступив кілька кімнат на школу, сих кімнат потребує для себе, а хата, де тепер бурса, чужа власність і її весною винаймають Жиди. І так школа небаром може остатись без притулку, власне тоді, коли її треба побільшувати і розширювати, бо вона здобуває щораз більше охочих до науки кандидаток з повіта перемиського і других.

З уваги на те постановлено тут купити або побудувати **власну хату на сю школу і на бурсу.**

Перемиські Українки й Українці радо жертвують з останнього, але се маленько і дуже маленько, бо наша інтелігенція бідна і до того обтяжена іншими датками на народні цілі, а села по катастрофі повені теж нічого не можуть помогти.

Тому найбільша ще надія на сестер і братів в Злучених Державах і в Канаді,

Ви там добре розумієте значінне такої ремісничої школи, бо Ви-ж самі жиєте з власної праці і вмієте її оцінити.

Ви розумієте, що значить, як прибудуть до сіл **виучені молоді кравчині,** що вміти-муть як слід приодіти і вшити сільські одіння і строї, а до того добре писменні і патріотично та морально виховані ґаздині і провідниці серед жіноцтва по селах.

Ви скажете, що сього власне нам було треба, так подайте руку перемиським Українкам і пришліть їм грошеву допомогу на будову дому для сеї школи українських сільських дівчат!

Виказ жертв буде оголошений в американських і краєвих газетах.

• • •

Гроші посилати до Союза Українок в Америці на адресу секретарки, п. О. Лотоцької:

**Mrs. Helen D. Lototsky
87 Van Wagenen Av.
Jersey City. N. J.,**

За Союз Українок в Америці:

Юлія Яремова, голова;
Олена Лотоцька, секр.

В. Кедровський.

ДБАЙМО ПРО СЕБЕ.

Майже уся наша стара іміграція до Америки, а нової маємо лише одиниці, була вигнана так далеко за океан тяжкими економічними умовами життя. Йшли наші люде сюди до Америки, тікаючи від злиденного життя в краю. Тут вони знайшли можливість заробити собі на щоденне життя та навіть зберегти собі цента „на чорний день". Але разом з тим вони тут стріли невідому, а гостру, завзяту боротьбу за істнування, боротьбу за „джаби". І тут наші іміґранти побачили, як тяжко дістати більш меньш ліпший „джаб", або більше оплатний. В Америці, як може ні в одній іншій країні, є величезна ріжниця в оплаті праці, (говорю передовсім, за фізичну працю в цій статті).

Так наприклад, звичайний робітник, некваліфікований, „чорноробочий", на дуже тяжкій і часто небезпечній праці на фабриках ,чи деінде, одержує за годину праці 35—40—50 центів. В той час кваліфікованого робітника зарібок підноситься за годину від 75 центів приблизно і до півтора доляра, а то й вище аж до двох долярів.

Наші люде ,що в переважній більшости були в краю хліборобами, попадають тут в катеґорію робітників. Їх праця оплачується найдешевше, бо вони не знають ремесла, а тому й поповнюють кадри некваліфікованого робітництва. Навіть і ті, що приїздять сюди вже як ремісники, мусять тут прогаяти деякий час на вистудіювання американських способів праці, які часто дуже відмінні від краєвих. Отже наші люде йдуть тут на ріжні самі чорні праці, на праці, що найдешевше оплачуються, найтяжчі і які беруть на 8 годин, як переважно у кваліфікованих робітників, а 10, 12 і–14 годин. Попавши в такі важкі умови праці, наші люде перестають зовсім дбати про себе і згодом падуть все нижче та нижче, заливають своє горе „муншайном" і гинуть. Навіть десь на зібранню людей, на вулиці, чи в собвеях то що, відразу, з першого погляду, легко відріжняєш людину, що має кваліфіковану працю, від людини чорноробочої. Перший ліпше одягнутий, має вигляд не такий виснажений, як другий, тримає себе певніще з гідністю, а другий ніби загнаний, заляканий чимсь чоловік.

А між тим Америка країна, яка потрібує все більше та більше кваліфікованого робітництва і вона ріжними засобами прагне до створення потрібних кадрів. В кожному наймєньшому місті улаштовані вечерні кляси англійської мови, яку перед усім повинен вивчити кожен іміґрант, коли він хоч трохи дбає про себе, про поліпшенне свого добробуту. Навчанне там провадиться звичайно два-три рази на тиждень, в годинах, коли кожен робітник, працюючий на день, має вільний час від праці. Також є, хоч і в меньшому числі, курси, що провадяться в день — для тих, які працюють на ніч. Що більше, навіть якщо збереться в якій небудь організації певний гурток людей, душ 10—15, то, коли вони будуть мати своє відповідне помешкання, учителя дадуть їм безплатно для навчання їх англійської мови, так воно є в більшости міст.

Крім того улаштовується безліч безплатних вечерніх кляс для навчання ріжного ремесла. Звичайно за два роки (в Ню Йорку, напр. 140 вечерів) можна набути фах: столярства, електрики, пльомберства, ріжних механіків і т. д. Мабуть не має жадного фаху, якому-б робітник не міг би вивчитися, і то не платячи навіть цента за науку, у вільні часи від праці.

Наші люде зовсім занедбали цю можливість. Працюючи на будівлях, як юнійний карпентер, я мав у себе помічників, що живуть в Америці десятками років, приїхали сюди як робітники, а не таким як я, що все життє своє провів при культурно-освітній роботі, тому вони більше й здатні до фізичної праці ніж я, а між тим навпаки — мое становище на праці і оплата завжди були вище їхніх в першого ж дня моеї роботи. Аби не гаяти даремно часу ізза хворої руки, зломаної на праці, я вивчив другий фах лінотайпщика — механіка і знаю богато лінотайпщиків, які добре „набірають" на машинах, а знають їх лише поверховно, або й зовсім не знають, чому і вартість їх фаху не є повною. Лише ледацтво їх перешкоджує їм поступити на вечерні курси та вивчити механіку. Богато знаю таких, що працюють по ріжних фабриках і не можуть ніяк попасти в кадри робітників вищої оплати, бо не знають добре праці, а між тим гають даремно вечерній час замість того, аби використати його для удосконалення себе у своєму фаху і т. д.

Для бажаючих поліпшити свій економічний стан та взагалі поліпшити умови свого життя в Америці, як ні в одній країні світу, є можливости. Наші люде не використовують їх по-части ізза ледацтва, а почасти ізза незнання де, як і чому можна навчитися. В першому випадку пособити важко, але за те у другому дуже легко. Для цього повинні ріжні орґанізації у своїх місцевостях дістати відомости в найблизчих „Board of education" про всі курси мови і ріжних ремесл, які в даному місті є та широко розголосити їх по-між своїми членами і громадянством. Це найскорше і найліпше **можуть** та **повинні** робити **священики,** які стоять у звязку із численними своїми парохіянами. Подавши усі потрібні відомости, треба вияснювати нашим людям користь з таких курсів, аґітувати, аби вчилися на них, так би мовити штовхати всіх до науки.

Це також є національний обовязок кождої національної орґанізації, кожного свідомого члена української нації. Лише людина, яку не заідають злидні, лише людина, яка не виснажена остаточно непосильною працею, може не занепадать духово, а навпаки розвиватися, бути корисним, активним членом не тільки нашого народу, нації, але й американського суспільства.

Обставини примушують майже всю нашу іміґрацію лишатися тут в Америці на завжди, тому це більше примушує нас подбати про поліпшенне тут свого становища.

Вивченнє ремесел певних, стати кваліфікованим робітником, стати членами юній, це той шлях, яким наш іміґрант може поліпшити своє життє тут в Америці. Не багато труду, але користи величезні.

ВІД ЕКЗЕКУТИВИ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється всіх Вп. Головних Урядників, що

ПОРЯДОК НАРАД

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

яке розпічнеться

В СЕРЕДУ, 17. ЛЮТОГО С. Р.

о год. 9-тій рано
у власнім домі під ч. 83 Гренд Ст., Джерзи Сіті, Н. Дж.,
відбудеться як слідує:

ПРОГРАМА:

Отворенне Засідання Головним Предсідателем.
Звіт Головного Предсідателя.
Звіт Голов. Містопредсідателя.
Звіт Гол. Містопредсідательки
Звіт Гол. Рекорд. Секретаря.
Звіт Гол. Фінанс. Секретаря.
Звіт Головного Касієра.
Звіт Менаджера Свободи.
Звіт Контрольної Комісії.
Звіт Редакційної Комісії.
Дискусії над звітами.
Внесення і ухвали.

Т. Грицей, гол. предс.
І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ЯК ВИГЛЯДАЄ СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА

ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ.

1) Товариство „Український Хор ім. М. Лисенка" призначило з сьогорічної коляди $30 на Рідну Школу, а $10 на тов. „Просвіту" у Львові.

2) Український Демократичний Клюб призначив дохід з концерту в квоті $51.73 на допомогу Рідній Школі.

3) Укр. кат. церква св. Петра і Павла жертвувала $10 на Рідну Школу.

4) Сестрицтво Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії заколядувало $22 на Рідну Школу. Ту коляду зложили: Д. Маховський $5; по $1: М. Костик, В. Тізів, С. Ядловський, Ю. Довгополий, К. Тізьо, Г. Салюк, Н. Левуш, Н. Заяць, М. Салюк, М. Турчинський, І. Шустакевич, Параска Кот, Е. Захарейчук, М. Підгорецька, К. Бобовник, Т. Гіль і М. Ланґа.

Разом одержало Обеднанне з Джерзи Сіті титулом Коляди $123.73.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Наші шкільні діточки пішли сього року колядувати на сироти в краю. Пішли так як і по других громадах, щоби своїм срібним голосочком та своїм чистим серцем показати нам старим, що вони вірні діти нашого поневоленого народу та що дбають та памятають за ту землю, якої вони не бачили, а яка виховала їх батьків і материй.

Колядували: Петрусь Блідий, Володимир Блідий, Андрій Ґіжовський, Івась Савчин, Стефанія Бліда, Йосиф Блідий і Анна Сняданко.

Жертвували: по $1.25: о. Михайло Кузьмак і Марія Сломба, по $1: Петро Блідий, Григорій Нурко, Іван Когут, Петро Щербатий, Михайло Вільчак, Петро Каваців, Марія Шумовська, Микола Москалик, Катер. Савчин, Вас. Демко, Ева Олешко, Гелена Гірняк, Олекс. Ковалюк, Василь Саґан, Теод. Пелех 75 ц., по 50 ц.: Антін Плекан, Іван Бардаховський, Дм. Ґіжовський, Стефан Смук, Кат. Мушинська, Василь Ковалик, Мих. Ковалик, Кат. Ковалик, Мих. Чорняк, Дм. Томашевський, Василь Ґула, Вас. Кучерепа, Іван Романишак, Мих. Блідий, Мих. Ґірка, Микола Кіт, Пар. Куйбіда, Олекс. Сташко, Кручинська, Іван Максим, І. Чорній, Кочека, Симендик, Лещишин, Мих. Блідий; по 25 ц.: Йосиф Ґіжовський, Т. Ґенсьорський, Іван Ґіжовський, Гр. Гаврилюк, Марія Пітула, Ольга Бубен, Гр. Пись, Павліна Свірська, К. Кукура, А. Сняданко, Кат. Ґрецко, А. Щурко, М. Миханцьо, Кость Перхач, Іван Осідач, Антін Демко, Павло Савка, Н. Н., а Михайло Мулер 10 ц.; пропущено когось на $1.

Разом зібрано $35.35, які передав Петро Блідий Петрови Жовнірчукови до висилки до Обеднання в Филаделфії, що підписаний зробив, доложивши від себе ще $1 на Рідну Школу в краю.

Нашим діточкам належиться признанне і подяка, що памятають за край їх батьків. Петро Жовнірчак.

ТЕМС, В. ВА.

На руки гром. Григорія Маґуна зложили слідуючі різдвяний дар для Рідної Школи: по $3: Гринь Маґун і Микита Маґун; по $2: Михайло Маґун і Василь Піпа; по $1: Юрко Спасук і Михайло Піпа.

Кромі того зложив ще гром. Микита Маґун $2 як жертву для політичних вязнів.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОВЕРІ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Згода, від. 294, що мітинґ відбудеться в ндеілю, дня 14-го лютого 1926, о годині 3-ій пополудни в гали церковній на Грент Стр. Проситься членів довгуючих принести свої вкладки, бо інакше будуть виключені. Проситься членів привести нових кандидатів то Товариства і до У. Н. Союза, бо тепер принимається до У. Н. Союза без вступного, то добра нагода стати членом міліонової организації. — С. Баюс, предс.; Н. Моссора, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 2. год. попол. в неділю, дня 14. лютого, 1926, в гали Укр. Правосл. Церкви на Нюпорт Еве. Проситься, щоби кождий член прийшов івирівнав свою належитість. — Стефан Кудрик, предс.; Андрій Чепеляк, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестр. Любов, від. 177, повідомляє членів і члениць, що місячний мітинґ відбудеся дня 14. лютого 1926, точно о 2-ій год. пополудни в укр. церковній гали, під ч. 45 Pilgrim St. Уряд відділовий пригадує поновно шановним членам і членицям У .Н. Союза, що своє урядованнє веде після статута У. Н. С. Кождий член і челниця мусить зрозуміти, що статут У. Н. С. се наша гордість і скала ґранітова усіх членів і члениць і мусимо повинуватись як свідомі і культурні народи. Пригадуєся опять, що не явившийся член або челниця будуть суспендовані після статута У. Н. С. Як також пригадуєсь шановним членам і членицям, що святим обовязком кождого члена і челниці вписувати свої діти до Молодечого Союза; вступ до У. Н. С. вільний, стараймося з нагоди той час використати і приєднувати нових членів і члениць до У. Н. Союза. — Володимир Рекрут, секр.

ПОЗІР! ФИЛАДЕЛФІЙЦІ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

БОРБА Івана Піддубного

проти ГИРШ ФИНКЕЛЬ, жидівского силача.

ЄРМАК ХАРКОВСЬКИЙ, український силач

проти ЮЗЕФ МАЗУР, польський силач

— відбудеться —

В ПОНЕДІЛОК 15. ЛЮТОГО С. Р.

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ

849 NORTH FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОЧАТОК 8.15 ВЕЧЕРОМ. — КАСА ОТВОРЕНА ВІД 6-тої.

ЖАК ПФЕФЕР, Менаджер.

ДОПИСІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Гостина Піддубного.

В суботу, 6-го лютого боровся Іван Піддубний в Елизабет, Н. Дж. Коли він поклав свого противника в протягу 20 мінут, зібрані справили побідникови гучну овацію, а гурток місцевих Українців ґратулюючи Піддубному побіди, запросив його на перекуску до дому п. Василя Левчика. Піддубний радо згодився.

П. В. Левчик, привитав рідкого гостя та все товариство всім, чим хата богата. Серед гостини й розмови нараз полилась українська пісня. Співала Анна Левчик, приґравали Іван Левчик на скрипцях, а Марія Левчик на піяні, всі троє ученики Ню Йорк Каледж оф Мюзик. Хоча п. Левчик і вся його рідня походять з Лемківщини, то мимо сього Піддубний упевняв, що своя рідна пісня зробила на ньому враження, що він на рідній Україні, в Полтавщині.

Того самого вечера мало свою забаву в гали п. Левчика тов. Українські Січові Стрільці. На просьбу президії Піддубний зійшов до галі, де відбувалася забава. П. Левчик представив зібраним Піддубного, а голова Товариства привитав гостя в імени тов. Українських Січових Стрільців. Хор Товариства уставлений на борзі, відспівав гостеви „Многая Літа". На численні привіти і пісні Піддубний висказав свою радість і подяку за несподіване щире приняттє; пробуваючи на чужині й скитаючись з міста до міста чоловік не має більшої радости, як чути свою рідну мову і пісню; і не може знайти слів, щоби висказати свою радість і вдячність за так гарне принятя. По довгів гостині попращав гостя гр. Р. Слободян, желаючи йому як найкращого поводження на полі спорту й щасливого повороту на рідну Україну.

Присутна на забаві молодіж, якої було понад півтора сотки, була дуже одушевлена прибуттєм Піддубного. З його поведення і промови молодіж побачила, що й ті Українці, які добули собі слави в широкому світі, не цураються свого українського походження та що всі Українці, в який далекий кут світа нас не закинула доля, почуваємось дітьми рідної України.

Присутний.

СТ. ПОЛ, МИНН.

На Рідну Школу.

Імена жертводавців, котрі зложили коляду на Рідну Школу: Петро Качмар $5; Павло Гоца $3; Гловацький $2.50; по $2: Іван Коцюба, Стефан Коцюба, Олексей Вонс, Франко Барр, Грогорій Бреґіцький; по $: Іван Кузьма, Емілія Хрептович, Петро Касиян, Теодор Кодлубай, Стефан Звірик, Теодор Бреґіцький; Анна Беґі 50 ц. Разом $72; а діти заколядували $3.80. Імена дітей: Володимир Коцюба, Юлія Коцюбівна і Иосиф Коцюба. Честь таким родичам, що вщіплюють в своїх дітий любов до свого рідного а рівнож подяка і тим добродіям, що возили колядників своїми автами. Подяка і вам колядники що не жалували труду бо було троха зимно але ви на се не зважали, а поза тим, ще почули неприємні слова від декотрих, бо мовляв, я не знаю де ви сі гроші діваєте тай були такі слова, що не годиться писати, але пару слів не зашкодить написати. Мовляв нам школи там не треба ми жиемо тут в Америці нам вже пора забути за старий край. А де в інших було чути такі патріотичні слова, що лиш за голову берись та втікай, а як де прийдеся на яку забаву то спів чути: душу, тіло кладуть, а коли прийдеться не по тіло ані по душу, лиш о поміч маленьку котрої конче потрібно, то вже й доляра не хоче дати. Схаменіться браття вже пора скинути кайдани; не пора слухати пройдисвітів; вже пора знати хто ми, чиї діти і що нам належиться. Гроші вислано до Львова. Всім сердечна подяка, котрі не відмовили коляди на Рідну Школу в Галичині.

Петро Качмар.

АМСТЕРДАМ, Н. И.

Коляда на Рідну Школу.

Нехай буде честь тим колядникам, котрі не відмовились пійти по коляді на Рідну Школу. Колядували: Іван Дух, Василій Пиндик, Николай Косован, Павло Цюпка, Юрко Грицай, Василій Михалюк, Томко Вітковський, Данило Митулінський.

Жертвували по $2.00: Іван Дух, Стефан Комарянський. Семен Сейбел; по $1.00: Юрій Грицай, Николай Косован, Кость Ґнип, Іван Голубець, Семен Рекуник, Николай Вільчинський, Василій Ференц, Прокіп Пех, Василій Лемішка, Петро Лемішка, Михайло Іващишин, Иосиф Юркевич, Олекса Калюга, Василій Михалюк, Данило Бодак, Данило Митолінський, Томко Вітковський, Іван Михальчишин, Михайло Коропіта, Стефан Федишин, Михайло Мельничук, Теодор Шаян, Микита Бедзіс, Павло Кожух, Юліян Варшона, Антін Барановський, Василій Пиндик, Григорій Медвідь, Стефан Куніцький, Теодор Сюрко, Ігнатій Бабак, Василій Поцілуйко, Анна Гулик, Анна Блага; по 50 ц.: Василій Перец, Василій Пушкар, Григорій Бодак, Василій Вовнянка, Никола Нищий, Петро Підлиський, Василій Труфим, Броніслава Лабінська, Іван Макаровський, Михайло Ковальчук, Юзефа Олійник; по 25 ц.; Катерина Сидорович, Іван Малюкевич, Теодор Шижик.

Разом $46.25.

Вислано через Обєднаннє $46.00. Оплата висилки 25 ц.

ЧОРНОСОТЕННИЙ УРЯДОВЕЦЬ У. С. Р. Р.

Відомо всім як зустрів чорносотенний елемент на Україні розпорядження про українізацію.

Большевицькі українські часописи все ще приносять вістки про скажений опір московських заволок, що обнявши товсті урядові посади на Україні, все ще не можуть погодитися з ненависним для них українським рухом.

Харківські „Вісти" з 19 м. м. приносять нову маркантну допись, яка знаменито ілюструє умовини українізації. Ось виїмок:

„12 грудня ц. р. діловод яєшної контори Держторгу УСРР т. Соловіченко, приніс до керовника Яновицького форми списків на затвердження. Яновицький подивився на списки й заявив:

— Списків цих я не затверджую. Вони написані українською мовою і на переферії їх не зрозуміють.

Діловод тов. Соловіченко хотів щось заперечити, але Яновицький побілів, почервонів, затремтів і гаркнув:

— Спискі по русски надо пісать. Мне нужно дело, а не занятіе **українськім онанізмом!**

Ображений тов. Соловіченко повідомив про поведінку Яновицького інструктора по українізації і думав, що це матиме на Яновицького відповідний вплив.

Але через два дні Яновицький покликав до себе Соловіченка й почав читати йому нотацію:

— Если ви не хотіте об етом слушать, то можете оставить службу. А ви, — звернувся Яновицький до заступника керовника: — отдайте приказ о его (Соловіченка) овольненії".

ПОЗІР! — БРІДЖПОРТ, КОНН.!

Заходом Укр. Народної Школи

— відограєсь —

В СУБОТУ, 13. ЛЮТОГО 1926 В САВТПОРТ, КОНН.

В НЕДІЛЮ, 14. ЛЮТОГО 1926 В БРІДЖПОРТ, КОНН.

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ, 34 BEACH ST.

дві штуки

ТАРАС У ДЯКА

і

ІМЕНИНИ ВЛОДКА

Початок о год. 7.30 вечером.

Просимо всіх щирих Українців місцевих і позамісцевих прибути на сі представлення. Приґравати буде своя орхестра. Хто прийде не пожалує, а тим самим дасть підпомогу нашій рідній школі далі розвиватись, а діточкам дамо заохочення до дальшої праці у науці. 36

Комітет.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Не кажи гоц..

(Оповіданнє).

(Продовженнє) (4)

Сусід полюса „ошуюю" слухав, слухав і коли полюс замовк, спитав коротко:

— Га? Що кажете?

— Він Німець? — полюс спитав, звертаючися до Могили.

— Він Українець. Ми всі Українці, — Могила відповів.

— То він хиба хлоп! Але й хлопи, хоч по польськи не балакають, то бодай розуміють. А він, вилупив до мене баньки і на моє питаннє відповідає питаннєм „га?".

— Він хлопський син, але студент університету. Ми всі студенти. Як нас тут є пять, тільки я один балакаю по польськи. Бо я романсував з одною Полькою, отже балакаючи з нею, я навчився по польськи. Вони ще невинні хлопці, з дівчатами взагалі ще не вдавалися.

— Алеж бійтеся Бога! Хоч би ви всі були з хлопів, то ви чейже пройшли ґімназію.

— Случайно так склалося, що ми всі пять виховалися в ґімназії німецькій.

— Не казав я послови з мого округа, що сю ґімназію, се зазулине яйце сю австрійську інтриґу треба знищити?! — полюс крикнув, вдаривши пястуком об стіл. — Хитрий цісар грає комедію польського патріота, щоби від нас видурити польську корону, а тут накинув нам пруську ґімназію, щоби деморалізувати молодь грецького обряду; щоби в молоді души вщіплювати національну зраду; щоби з одного племени польського народу фабрикувати штучно окремий український народ!

— Нас ніхто не потребує штучно фабрикувати. Сфабрикувала нас сама природа і наша історія. Наші батьки Українці і ми Українці.

— Або я не Українець?— полюс перебив. — Я ще ліпший Українець, як ви. Я з кресів, ще з дальших кресів, бо аж зпід Канева. Мій дід був ще правос. Мій батько був уніят, такий, як галицькі хлопи і їх пожі. Мене батько вже дав охрестити римському ксєндзови, бо щоби вже не було ніякого сумніву, що я Поляк. Хиба Українці, очивидно інтеліґентні, не билися з Москалями за свою польську вітчину? Хиба я, щирий Українець, не був у польськім повстанню? А що мене вигнало з моєї дідизни над Дніпром і загнало до Галичини, як не моя участь в польськім повстанню? Я втік з під московського кнута сюди і тут купив маєток. Я не гадав, що зійдуся з такими дивакaми, як ви.

— Чому, на вашу думку, ми диваки?

— Бо ваш розум не в згоді з вашим серцем; бо ваші національні почування не римуються з вашими національними доктринами. Бо ви ґенте рутені, себ то з роду Українці, але національне... ні пес, ні баран. Вибачайте, як переборщую, бо так зле не є. Ви добрі Поляки, тільки німецькі професори збаламутили вам розум і закаламутили вашу національну думку. Тим то й ви, хоч вийшовши з хлопів на інтеліґентів, ще не закинули вашого хлопського діялекту в користь вашої національної польської мови.

— Алеж пане! — Могила став полюса образумляти, бо не хотів бути лицеміром. — Ми не Поляки, ми українські націонали, Наша мова не діялект польської, а самостійна мова окремої нації.

— Тери, фери! З вас говорить пруська інтриґа. Покажіть мені вашого Міцкевича... Не так! Я зле висказався, бо Міцкевич ваш, таксамо як мій. Він спільний наш скарб, від чеської межі, по Кавказ. Але покажіть мені Міцкевича в українській мові — і з думкою власної української державности!

— Ви про Шевченка нічого не чули? — Могила спитав несміло.

— Де кум, де коровай! Шевченко не національний поет. То гайдамацький аґітатор. Демократичний аґітатор. Аґітатор проти царату, за що я його хвалю. Але він також аґітатор проти шляхти, за що я повісив би його. Щоби його ідеї ширилися в народній масі, він, очивидно, писав хлопським діялектом. Се не національний український поет, таксамо як не українським націоналом був фанатичний польський націонал і демократичний революціонер Ценґлевіч, котрий бунтував народ піснями складаними у вашім, хлопськім діялекті. Чимало було таких польських революціонерів, що проти Москви і за Польщею аґітували на східних кресах піснями в діялекті тих кресів?

— Се правда. Деякі з них не хотячи збогатили нашу національну літературу. Не одну з їх пісень ще нині співають українські націонали.

Сусід Могили по лівім боці сіпнув його за рукав. Могила нахилився до товариша. Він шепнув йому до уха:

— Ти дебатуєш, сперечаєшся, а ми млієм з голоду. Вечера у тебе була дуже скупа.

— Зараз зверну йому увагу на сумний економічний стан нашої суспільности і на масовий голод робучого люду. Але терпцю, бо треба робити дуже диплоьматично.

— Шевченко, то не Міцкевич, — полюс тягнув дальше. — Примір Міцкевича повинен образумити вас. І він з роду не Поляк. Він з роду Білорос з князівства литовського. Але що Білорусини також є племенем польської нації, то Міцкевич став національним поетом польського народу. Косцюшко був з українського племени, а бився за польську державу. Такими й ви всі повинні бути. І ви будете такими. Хоч хитрий Німець в тій триклятій німецькій ґімназії троха закрутив вам голову якоюсь неістнуючою українською нацією, то всеж таки серце у вас лишилося польське. Як би не те, то ви були би так щиро не відспівали „з димем пожарув". Забаламутивши вас теорією про національну окремішність Українців, Німці тільки зводять вас на ту дорогу, по котрій далі йдучи, ви станете Москалями, поклонниками царату.

— Се виключене...

— Не лиш не виключене, але в части вже й є! — полюс крикнув. — Ваші шляхотні серця в небезпеці. Ви вже заражені царизмом. Бо хто в нашій Галичині каже, що він не Поляк і не Жид, той Москаль!

— Чи Москаль співав би „з димем пожарув?" — Могила спитав.

Полюс призадумався. Саме в сій хвили кельнер приніс кнікебайне. Всі вхопили за чарки і вихилили. Тільки один теольоґ, що ще не мав вправи і не вмів гладко проковтнути жовтка захлиснувся. Полюс поставив порожну чашу на столі, сказав кельнерови „ще раз!" і далі думав, що відповісти Могилі. Подумавши, промовив:

— В сій пісни нема нічого про Москаля, нема нічо проти царя.

Могила застукав ложечкою об чарку, підвів руку, сказав „не дбам", і тріпнув рукою. Пішла пісня:

„Не дбам яка спадне кара: міна, Сибір, чи кайдани... Я завше верни поддани, працовац бенде на цара. Ґди в кольоніях осєнде оґруд скопє, зсєє ґжендє. На тей ґжендзе садзіць бенде сам лєн і саме коноплє, З тих коноплі бендо ніці. Сребрем овіта ніць шара може се кєдись пощиці, же бендзе стричкєм на цара".

(Дальше буде)

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць січень, 1926 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	393.91	141.	18.12
2.	140.89	142.	94.02
3.	75.04	143.	95.56
4.	83.52	144.	55.80
5.	65.00	145.	38.52
6.	23.94	146.	76.37
7.	213.28	147.	271.06
8.	148.22	148.	12.32
9.	124.60	149.	54.05
10.	184.93	150.	25.97
11.	12.38	151.	52.90
12.	106.93	152.	48.09
13.	40.15	153.	17.11
14.	71.70	154.	40.95
15.	43.00	155.	288.34
16.	32.96	156.	67.36
17.	24.82	157.	60.10
18.	96.50	158.	29.33
19.	9.19	159.	74.23
20.	170.16	160.	78.79
21.	54.42	161.	67.21
22.	82.31	162.	39.48
23.	29.59	163.	75.66
24.	135.39	164.	44.21
25.	37.62	165.	99.39
26.	43.05	166.	17.87
27.	36.32	167.	36.87
28.	172.16	168.	120.36
29.	149.61	169.	31.77
30.	62.90	170.	181.52
31.	135.92	171.	48.02
32.	33.71	172.	56.62
33.	52.30	173.	26.20
34.	99.04	174.	36.95
35.	25.03	175.	95.08
36.	67.68	176.	38.15
37.	45.96	177.	73.95
38.	208.57	178.	32.52
39.	92.44	179.	196.30
40.	21.10	180.	10.17
41.	39.70	181.	119.09
42.	114.91	182.	114.19
43.	38.12	183.	105.02
44.	128.00	184.	7.33
45.	164.62	185.	66.61
46.	34.02	186.	68.37
47.	24.60	187.	48.90
48.	52.93	188.	17.99
49.	13.99	189.	20.85
50.	37.45	190.	9.60
51.	60.63	191.	59.63
52.	21.44	192.	46.67
53.	46.10	193.	127.88
54.	17.09	194.	18.36
55.	56.89	195.	35.26
56.	91.32	196.	44.29
57.	99.41	197.	38.63
58.	56.47	198.	65.40
59.	130.01	199.	9.76
60.	16.43	200.	76.36
61.	63.25	201.	55.80
62.	84.35	202.	31.86
63.	257.16	203.	100.55
64.	63.54	204.	56.70
65.	240.39	205.	20.35
66.	108.41	206.	298.96
67.	114.66	207.	47.27
68.	28.76	208.	32.14
69.	93.61	209.	133.66
70.	233.32	210.	42.69
71.	15.73	211.	111.94
72.	59.77	212.	27.56
73.	95.59	213.	276.24
74.	58.33	214.	43.98
75.	78.21	215.	36.05
76.	210.32	216.	47.61
77.	99.89	217.	253.30
78.	145.91	218.	240.00
79.	6.16	219.	37.52
80.	48.88	220.	128.16
81.	119.06	221.	286.08
82.	48.02	222.	27.15
83.	57.85	223.	151.18
84.	13.00	224.	14.26
85.	99.21	225.	31.23
86.	166.68	226.	19.34
87.	104.73	227.	63.50
88.	4.59	228.	44.04
89.	8.53	229.	195.97
90.	165.17	230.	191.37
91.	201.47	231.	48.54
92.	16.46	232.	68.62
93.	25.71	233.	57.29
94.	171.50	234.	123.46
95.	70.34	235.	110.85
96.	153.70	236.	65.00
97.	42.86	237.	172.69
98.	149.40	238.	31.80
99.	145.12	239.	170.94
100.	68.52	240.	13.94
101.	58.06	241.	38.86
102.	247.81	242.	99.10
103.	68.66	243.	106.35
104.	171.05	244.	28.97
105.	122.87	245.	92.12
106.	181.23	246.	36.48
107.	50.70	247.	198.70
108.	98.56	248.	43.79
109.	113.74	249.	28.32
110.	30.24	250.	20.70
111.	40.23	251.	119.33
112.	140.16	252.	53.81
113.	96.32	253.	46.58
114.	61.68	254.	104.87
115.	20.34	255.	61.54
116.	52.90	256.	24.46
117.	71.89	257.	5.79
118.	62.96	258.	25.31
119.	32.09	259.	129.31
120.	120.95	260.	18.66
121.	83.35	261.	25.86
122.	51.16	262.	35.08
123.	85.37	263.	40.21
124.	77.49	264.	16.01
125.	16.09	265.	33.09
126.	78.88	266.	63.72
127.	84.97	267.	40.35
128.	54.75	268.	34.31
129.	23.00	269.	43.02
130.	185.42	270.	137.23
131.	17.20	271.	33.00
132.	120.67	172.	8.35
133.	126.91	273.	68.39
134.	31.12	274.	139.79
135.	104.92	275.	60.52
136.	135.51	276.	347.23
137.	114.73	277.	46.68
138.	42.88	278.	47.51
139.	60.22	279.	10.40
140.	42.54	280.	84.88

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
281.	16.19	327.	22.72
282.	135.94	328.	31.80
283.	91.72	329.	22.36
284.	26.23	330.	89.11
285.	30.76	331.	26.20
286.	61.33	332.	68.13
287.	14.82	333.	74.39
288.	196.74	334.	41.60
289.	14.84	335.	24.25
290.	51.93	336.	118.32
291.	24.50	337.	29.69
292.	186.76	338.	227.44
293.	16.08	339.	51.14
294.	51.90	340.	16.25
295.	155.80	341.	60.14
296.	185.83	342.	111.48
297.	21.87	343.	17.78
298.	44.24	344.	30.81
299.	49.64	345.	62.50
300.	245.57	346.	25.14
301.	84.45	347.	55.80
302.	8.91	348.	13.12
303.	38.48	350.	61.13
304.	22.37	351.	48.50
305.	43.45	354.	32.69
306.	12.18	355.	62.82
307.	24.14	357.	36.91
308.	93.68	363.	119.59
309.	33.33	364.	160.82
310.	31.50	365.	108.43
311.	16.13	367.	181.58
312.	31.05	369.	143.16
313.	16.58	370.	189.44
314.	10.92	371.	73.05
315.	16.56	379.	58.78
316.	217.92	380.	28.67
317.	88.18	381.	26.56
318.	89.66	384.	88.93
319.	12.35	385.	210.68
320.	69.53	388.	136.40
321.	73.16	392.	20.50
322.	26.16	393.	24.96
323.	43.23	396.	73.62
324.	95.51	400.	34.00
325.	32.46	401.	32.20
326.	128.32	402.	3.67

З місячних вкладок	28,804.07
Процент від морґечів	2,271.50
Процент з банків	2,064.30
Процент від бондів	720.00
Сплата морґечу	200.00
Сирітські части по бл. п.:	
Іван Суханич, від. 106	126.10
Стефан Стадник, в. 191	500.00
Разом	34,685.97

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Іван Суханич, в. 106	315.25
Евфроз. Гомзяк, в. 276	1,000.00
Ст. Стадник, в. 191	1,000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Іван Сціжак, від. 3	75.00
В. Бережанський, в. 48	100.00
Петро Головід, в. 77	75.00
Дм. Оришко, в. 79	50.00
Гр. Салайда, в. 86	50.00
Дм. Краіл, в. 102	125.00
Г. Джинджиристий, в. 191	75.00
Іл. Костецький, в. 197	50.00
Ів. Травінський, в. 217	75.00
Мих. Сорока, в. 218	75.00
Ів. Мисливий, в. 230	50.00
Марія Хома, в. 232	50.00
Теодор Куций, в. 269	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Анна Варварчин, в. 160	340.50
Ів. Отрок, в. 92 (ст.)	368.95

Розходи адміністраційні:

Свобода за орґан	3,773.70
Свобода за праці, чищеннє і опал	887.06
Платня голов. уряду	500.00
Асекурації від огню	245.00
Ювилейні надгороди	694.00
Подорож в справі орґанізаційній	65.66
Почта, телефон, чищеннє машин і ин.	61.70
Гол. лікар за квартал	37.50
Стейт Пенна за лайсенс	20.00
Інвестиція готівки в морґечах	21,000.00
Разом	31,209.32

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. грудня 1925 остала	218,955.99
Прихід за січень 1926	34,685.97
Разом	253,641.96
Розхід за січень 1926	31,209.32
Готівка з кінцем міс. січня 1926 остає	222,432,64

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	222,432.64
Морґечі	677,390.00
Бонди	423,369.48
Реальність	19,500.00
Друкарня	16,000.00
Разом	$1,358,692.12

Стан довжний:

Фонд посмертний	884,836.89
„ резервовий	227,421.16
„ запомоговий	46,488.26
„ адміністрац.	31,695.03
„ конвенційний	3,715.89
„ народний	2,324.32
„ сирітський	162,210.57
Разом	$1,358,692.12

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць січень, 1926 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	20.40	174.	2.95
2.	13.30	175.	6.30
3.	12.36	176.	2.05
4.	2.70	177.	4.05
5.	5.40	179.	20.93
6.	3.30	181.	15.75
7.	26.33	182.	9.75
8.	7.65	183.	4.85
9.	19.13	191.	50
10.	3.60	192.	2.05
14.	2.08	193.	8.35
15.	7:45	196.	2.50
16.	5.20	197.	2.25
18.	9.45	198.	4.50
20.	5.85	200.	12.15
21.	6.15	201.	5.00
22.	15.75	203.	8.80
23.	2.95	204.	50
24.	15.55	205.	2.70
25.	1.60	206.	29.55
26.	1.60	207.	1.40
27.	2.66	208.	2.50
28.	22.45	209.	18.25
29.	10.40	210.	6.30
30.	7.65	211.	7.65
31.	21.15	212.	50
34.	13.50	213.	22.05
35.	3.15	214.	7.90
36.	50	217.	27.90
38.	24.55	218.	35.35
39.	5.85	219.	3.39
40.	2.70	220.	13.30
41.	2.95	221.	12.15
42.	9.25	223.	18.00
43.	2.25	224.	2.25
44.	20.03	226.	2.25
45.	11.47	227.	2.95
47.	2.30	228.	5.25
50.	6.55	229.	11.50
51.	2.25	230.	18.00
52.	75	232.	5.65
53.	4.73	233.	1.13
55.	5.40	234.	25.65
56.	13.95	235.	4.05
57.	7.65	237.	18.68
58.	5.90	238.	2.05
59.	14.40	239.	14.85
61.	6.08	241.	3.37
62.	7.20	242.	9.55
63.	27.68	243.	19.15
64.	6.80	244.	2.95
65.	24.55	245.	10.35
66.	4.28	246.	3.60
67.	10.35	247.	26.85
68.	2.05	248.	3.83
69.	4.50	250.	2.70
70.	27.45	251.	11.70
72.	7.40	252.	3.40
73.	6.53	253.	2.50
74.	2.25	257.	1.95
75.	13.30	258.	2.95
76.	25.65	259.	17.10
77.	5.17	261.	2.70
78.	3.37	262.	6.30
80.	3.40	263.	4.05
81.	7.45	264.	4.30
82.	4.95	265.	2.63
83.	10.35	266.	50
85.	12.60	267.	3.15
86.	5.15	268.	50
87.	14.65	269.	3.60
88.	1.00	270.	19.35
89.	1.60	271.	75
90.	19.35	274.	11.25
91.	21.85	275.	6.30
93.	2.93	276.	45.70
94.	8.35	278.	6.80
95.	3.70	282.	18.45
96.	16.20	283.	9.70
97.	3.40	284.	3.40
98.	6.10	288.	21.38
99.	22.75	289.	2.95
100.	5.40	290.	2.03
102.	22.05	292.	11.70
103.	2.95	293.	1.35
104.	21.15	294.	4.27
105.	6.75	295.	5.20
106.	4.50	296.	5.63
107.	2.70	297.	2.75
108.	9.00	298.	5.18
109.	10.00	299.	1.80
110.	90	301.	8.00
112.	13.90	302.	90
113.	4.95	305.	2.50
114.	4.75	306.	50
115.	25	307.	3.45
116.	8.80	308.	17.55
118.	3.60	309.	50
120.	9.90	310.	4.05
121.	9.00	312.	2.70
123.	5.85	314.	1.75
124.	14.85	316.	23.40
126.	2.25	317.	8.55
127.	9.68	318.	3.38
128.	5.25	320.	7.20
130.	5.95	321.	11.05
131.	1.15	323.	5.00
132.	21.60	324.	10.58
133.	7.20	326.	17.33
135.	6.55	330.	2.05
136.	14.65	332.	6.98
137.	15.55	333.	6.80
139.	4.50	334.	1.90
140.	25	336.	6.10
142.	8.80	337.	2.75
143.	5.20	338.	25.00
144.	2.50	339.	9.00
145.	1.65	341.	3.60
146.	5.65	342.	18.45
147.	36.67	343.	2.25
148.	4.50	344.	1.80
149.	6.98	345.	5.65
153.	3.60	346.	1.65
155.	46.45	347.	6.55
156.	6.00	350.	2.03
158.	1.80	351.	3.60
159.	7.43	355.	3.60
160.	11.70	357.	3.40
161.	5.00	363.	18.00
162.	5.40	364.	10.80
163.	7.98	365.	10.55
164.	3.60	367.	9.90
165.	6.30	369.	16.65
166.	1.58	370.	9.25
168.	16.90	371.	11.05
170.	10.80	379.	3.60
171.	25	380.	3.60
172.	3.40	384.	11.05

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
385.	21.83	396.	11.03
388.	13.50	401.	4.72

З місячних вкладок	2,397.13
Процент з банків	1,085.07
Разом	3,482.20

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Семен Мелета, від. 124	200.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за праці	171.75
Платня робітників	260.00
Видатки канцелярійні	15.56
Інвестиція готівки в морґечах	10,000.00
Разом	10,647.31

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. грудня 1925 остала	48,704.35
Прихід за січень 1926	3,482.20
Разом	52,186.55
Розхід за січень 1926	10,647.31
Готівка з кінцем міс. січня 1926 остає	41.539.24

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	41,539.24
Морґечі	28,000.00
Разом	$69,539.24

Стан довжний:

Фонд посмертний	51,275.38
„ адміністрац.	18,263.86
Разом	$69,539.24

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ 1925 РОКУ

Найголовніщі здобутки наукової праці останнього — 1925 року зіставлено в слідуючім списку найважніщих відкрить, находок і винаходів.

Антропольоґія (наука про людину).

В Тонґс в Південній Африці найдено череп передісторичної людини, який може стати ще одним звеном в ланцюху людської еволюції; дещо вказує на те, що він старший, як славний череп „малпочоловіка", найдений на острові Ява.

Частини черепа й кости людини невідомої доси раси старих печерних людий найдено в Капернаумі в Палестині.

Розкопи на Флориді відкрили останки людий разом з кістьми мамута в таких обставинах, які показують, що мамути пережили в Америці довше, як доси думали.

Людські останки з передісторичних часів разом з кістками мамутів, печерних медведів і печерних гиен найдено в Криму.

Експедиція Американського Музею Природи найшла в Монголії богато слідів і останків культури камінного віку.

Др Едвард Сапір, канадійський антрополоґ, оповіщає, що порівнюючи діялекти американських Індіян з старою китайською мовою, найшов між ними незвичайну схожість.

Археольоґія (наука про людську старину).

Наукова експедиція Російського Географічного Тов. повернула з Тибету з богатою збіркою старовинних предметів, доказуючих, що дві тисячі літ тому існувала монґольська цівілізація, яка мала звязки з грецькою.

Найдено старі написи, доказуючі існування фенікійської азбуки вже в пятнайцятім столітю перед Христом.

Астрономія.

Для астрономічних дослідів минулий рік був особливо сприятливий через повне затміння сонця, 24 січня 1925 року, яке можна було бачити, фотографувати і досліджувати з цілого ряду астрономічних обсерваторий в Америці. Між иншим вдалося зміряти теплоту сонішної „корони" — 5,000 степенів Фаранґайта. З фотографії перший раз стверджено на сонці існування кисня і инших хемічних елементів.

Професор Едвін П. Гобл з обсерваторії на горі Маунт Вилсон в Каліфорнії відкрив „нові світи", системи звізд похожі на нашу зоряну систему (до якої належить наше сонце і всі звізди які бачимо), та такі далекі, що помітно їх на небі тільки як невиразні ясні плями і треба якого мільона літ, щоб світло їх дійшло до нас.

Одинайцять нових комет відкрито минулого року; деякі вже давніщ відомі, тільки в лету повернулись назад в межі нашої обсервації, деякі зовсім нові.

Біольоґія.

В Росії винайдено хемічний спосіб означувати пола звірят і ростин з аналізу кількох капель крови або ростинного соку.

В університеті в Шікаґо удалося виплекати морських їжиків з незапліднених яєчок; „батьком" було тільки сонішне проміння.

Перший раз вдалося пересадити мужеські полові залози у звірят так, що вони розвинулись нормально.

Др Р. В. Ґлазер з Рокефелерівського Інституту для Медичних Дослідів з успіхом защепив шовкові черви від бактерій слабостей.

Географія і геольоґія.

Корабель „Мод" повернувся з трьохрічної виправи по водах Ледового Океану і капітан Гаралд Свердруп привіз богато нових помічень і дослідів, особливо що до водних струй і приливів на півночі, з яких, між иншим, можна заключити, що на недосліджених ще просторах Північного Океану нема землі (суші).

Німецький корабель „Метеор" відкрив велику підводну струю, яка з півночі Атлянтійського Океану тече на південь і виходить на поверхню моря 2,000 миль на південь від екватора.

В Трансвалю в Південній Африці відкрито богаті поклади плятини.

В первісних скалах під верхом Великого Кеніону ріки Колорадо найдено сліди ніг звірів, які жили двайцять-пять мільонів літ тому.

Медицина і фізіольоґія.

Др. Говард А. Келлі з університету Дж. Гопкіна в Балтімор придумав спосіб, щоб хірурґічний ніж замінити при операціях спеціяльними тонкими електричними голками, які є богато менш болючі.

В Інституті Пастера в Парижі вироблено нову хемічну сполуку — з аршенику і бісмуту — яка помагає в лікуванню сифіліса.

В шпиталях для прокажених в Гонолюлю з успіхом почато уживати радія для лічення проказ.

Анґлійські фізіольоґи сповіщають великі успіхи в дослідах одного типу хвороби рака.

В нафтових жерелах найдено бактерії живучі в глибині тисячі стіп.

Др Ґ. Ф. Дік і А. Цінґер усовершили антитоксину, яка запобігає наслідки й комплікації шкарлятину, як запалення суставів та слабости носа, вуха і горла.

Хемія.

Проф. Наґаока в Токіо найшов спосіб, щоб великою силою електрики перемінити меркурій (живе срібло) в золото. Голяндські учені оголошують, що вдалося їм перетворювати олово в живе срібло.

Найдено новий спосіб виробляти дешевим способом чисте алюміньом.